

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ**

кафедра славістичної філології, педагогіки та методики викладання

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 «Управління та адміністрування»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	073 «Менеджмент»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі» для здобувачів вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 073 «Менеджмент», третій рівень вищої освіти / Укладач О.О. Дем'яненко. Біла Церква: БНАУ, 2020. 19 с.

Розробник: О.О. Дем'яненко, кандидат пед. наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри славістичної філології, педагогіки та методики викладання
(Протокол № 1 від 26.08.2020 р.)

Завідувач кафедри славістичної
філології, педагогіки та методики викладання,
кандидат пед. наук, доцент

С.Д. Карпенко

Схвалено науково-методичною радою факультету права та лінгвістики
(Протокол № 01 від 27.08.2020 р.)

Голова науково-методичної ради,
кандидат пед. наук, доцент

В.Д. Борщовецька

Гарант ОП «Менеджмент»
доктор екон. наук, професор

І.М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	10
6.3. Самостійна робота	11
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	13
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	14
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	16
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	17

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

За планом 2020-2021 навчального року на вивчення дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі» для денної та заочної форми навчання передбачено 90 академічних годин (3 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 60 годин (лекції – 28, практичні заняття – 30, залік – 2), самостійна робота здобувачів – 30 години, з яких на підготовку і захист індивідуального науково-дослідницького завдання виділено 4 год.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено у таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 073 «Менеджмент»	2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт за вибором аспіранта		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість академічних годин – 90		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		28 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 2	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		30 год.	6 год.
		<i>Самостійна робота (у т.ч. на виконання ІНДЗ)</i>	
		30 год.	76 год.
		Підсумковий контроль: залік (2 год.)	

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти третього рівня цілісної та логічно-послідовної системи знань про особливості сучасної підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основ методології, теорії на основі зіставлення традиційної та інноваційної методики викладання навчальних дисциплін у системі вищої освіти.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною є усвідомлення власної професійної здатності до навчання фахівців у сфері економіки, яка передбачає оволодіння сукупністю певних психолого-педагогічних і дидактико-методичних засад освітнього процесу у сучасній вищій школі. Також опорою може бути попереднє опанування дисциплін соціально-гуманітарного спрямування таких як: «Філософія», «Історія України та української культури», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Менеджмент» відповідно до ОНП	Результати навчання з дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі»
<p>ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, дотримуватись етики та принципів академічної та професійної доброчесності у професійній, науковій та освітній діяльності</p>	<p>1.1. Володіти сучасними знаннями про концептуальні засади реформування вищої освіти в Україні; 1.2. Обґрунтовувати методологічні принципи реалізації освітнього процесу з урахуванням компетентнісного і студентоцентрованого підходів; 1.3. Знати основи наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення в освітньо-науковому процесі, способи опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять; 1.4. Розуміти принципи академічної доброчесності (ПАД), які застосовуються в освітній, науковій та професійній діяльності, наводити приклади академічної не доброчесності, дотримуватися ПАД у ході підготовки самостійних завдань і проєктів.</p>
<p>ПРН 2. Володіти навичками презентації результатів досліджень у національному та міжнародному просторі, в т.ч. наукових публікаціях, практично використовувати іноземну мову (усно та письмово) в науковій, інноваційній та педагогічній діяльності</p>	<p>2.1. Володіти навичками обговорення та аналізу сучасних викладацьких практик та інноваційних підходів до викладання дорослих, у тому числі іноземною мовою; 2.2. Вміти презентувати результати власних досліджень на вітчизняних і міжнародних наукових конференціях, семінарах, тренінгах, використовуючи сучасні методичні підходи.</p>
<p>ПРН 3. Використовувати сучасні інформаційні та</p>	<p>3.1.Знати засоби ІКТ, технології дистанційного навчання та шляхи їх використання у викладанні за</p>

<p>комунікативні технології у науковій та фаховій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, тренінгів, тощо</p>	<p>моделями оффлайн, онлайн та змішаного навчання; 3.2. Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, пошуку джерел та підготовці власних проектів.</p>
<p>ПРН 4. Володіти навичками самостійного наукового пошуку, ініціювання інноваційних міждисциплінарних наукових проектів, креативністю, забезпечувати лідерство та повну автономність їх реалізації</p>	<p>4.1. Знати сучасні форми організації освітньо-наукового процесу у вищій школі та вміти їх застосовувати у ході моделювання власних навчальних занять; 4.2. Розуміти правила застосування активних та інтерактивних методик викладання, пропоновані у сфері неформальної освіти дорослих; 4.3. Розробляти власні викладацькі проекти інноваційного освітньо-наукового змісту.</p>
<p>ПРН 6. Мати навички міжособистісних взаємодій в міжнародному та національному середовищі з питань менеджменту та адміністрування з представниками різних фахових спільнот (науковою, освітньою, експертною), суспільством в цілому, вміти працювати в команді</p>	<p>6.1. Знати правила і форми діалогової взаємодії з широкою науковою спільнотою та громадськістю у професійній діяльності; 6.2. Мати навички командної роботи у ході інтерактивного (дискусійного) обговорення актуальних науково-освітніх питань.</p>
<p>ПРН 12. Володіти навичками педагогічної майстерності для розроблення та викладання дисциплін економічного спрямування з використанням новітніх технологій навчання</p>	<p>12.1. Розуміти права і обов'язки сучасного викладача в аудиторії; 12.2. Володіти основними методами і прийомами організації навчання у вищій школі з опорою на педагогічні інновації; 12.3. Обирати ефективні інноваційні засоби навчання й застосовувати їх з метою формування мотивації навчання й активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі викладання фахових дисциплін; 12.4. Мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»

Змістовий модуль 1.

«Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі»

Тема 1.1. Концептуальні засади й тенденції розвитку вищої освіти в Україні. Структура вищої освіти. Болонський процес і вища освіта в Україні.

Тема 1.2. Методи педагогіки вищої школи.

Змістовий модуль 2.

«Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи»

Тема 2.1. Методичні основи викладання у вищій школі.

Тема 2.2. Методологічні засади активізації навчально-виховного процесу. Інноваційні педагогічні технології.

Тема 2.3. Образ викладача сучасного закладу вищої освіти. Його роль у контексті реформування вищої освіти.

Тема 2.4. Управління навчально-творчою діяльністю студентів закладів вищої освіти.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у т.ч.			усього	у т.ч.		
		л	п	ср		л	п	ср
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі								
Тема 1.1	15	6	4	5	14	1	1	12
Тема 1.2	13	4	4	5	15	1	1	13
Всього за модулем 1	28	10	8	10	29	2	2	25
<i>Змістовий модуль 2.</i>								
Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи								
Тема 2.1	13	4	4	5	15	1	1	13
Тема 2.2	19	6	8	5	15	1	1	13
Тема 2.3	15	4	6	5	15	1	1	13
Тема 2.4	13	4	4	5	14	1	1	12
Всього за модулем 2	60	18	22	20	59	4	4	51
Залік	2				2			
Разом	90	28	30	30	90	6	6	76

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота здобувачів, в т.ч. індивідуальні завдання.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ з/п	Тема і зміст лекцій	К-сть год.
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі		
1	Тема 1.1. Мета і завдання дисципліни «СМВ у ВШ» у системі підготовки освітньо-наукових кадрів економічної сфери. Європейська освітня інтеграція. Болонський процес і освіта в Україні. Академічна доброчесність: принципи, умови дотримання, правила наукової діяльності.	6

	<p>Особливості систем вищої освіти у країнах Європи, Азії та США. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи у світлі сучасної парадигми науки. Андрагогіка. Андрагогічні принципи навчання. Синергетика. Компетентність. Синергетичний і компетентнісний підходи в освіті.</p> <p>Концептуальні засади й тенденції розвитку вищої освіти в Україні. Структура вищої освіти, рівні підготовки спеціалістів, система ЗВО.</p>	
2	<p>Тема 1.2. Організаційно-методичне і навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу. Реалізація сучасного змісту освіти у документах. Графік навчального процесу. Освітня програма (ОП, ОПП, ОНП). Навчальний план, його структура і порядок реалізації. Інваріантна й варіативна складові. Робоча навчальна програма. Силабус як документ своєрідної угоди викладача зі студентами. Електронні освітньо-наукові ресурси.</p> <p>З історії педагогічної думки до сьогодення. Студентоцентроване навчання та його особливості. Організація аудиторної роботи зі студентами. Типології викладачів і студентів (<i>психолого-педагогічні чинники</i>). Організація викладацької діяльності (<i>організаційно-змістовий чинник</i>). Роль кафедри в управлінні навчальним процесом.</p>	4
Всього за модулем 1		10
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи		
3	<p>Тема 2.1. Методичні основи викладання у вищій школі. Дидактичні методи навчання: традиційні класифікації, прийоми, нові стратегії. Види навчальних занять, їхні функції та класифікації. Контроль, його мета і функції. Види оцінювання та контролю. Моніторинг якості освіти.</p>	4
4	<p>Тема 2.2. Методологічні засади і форми активізації навчально-виховного процесу. Дидактичні засоби активізації процесу навчання (конус А. Дейла, таксономія Б. Блума, педагогічне колесо А. Керрінгтона). Сучасні педагогічні технології та їх класифікація. Соціально-конструктивістська, когнітивна й гуманітарна педагогіка. Дистанційне навчання, моделі змішаного навчання (<i>за В. Кухаренком</i>). Суб'єктно-суб'єктні взаємостосунки у навчально-виховному процесі. Продуктивні методи навчання та інноваційні педагогічні технології. Стратегії формування критичного мислення. Медіаосвіта у вищій школі. Ігрове проєктування.</p>	6

	Операційно-рольові і ділові ігри. Методика розробки та організація проведення ділових ігор (мозковий штурм, дебати, дискусія, акваріум, кейсові завдання).	
5	Тема 2.3. Роль викладача у контексті реформування сучасної вищої освіти. Моделі педагогічної взаємодії викладача зі студентами, форми педагогічного спілкування, способів впливу на аудиторію. Критерії оцінки педагогічної майстерності викладача.	4
6	Тема 2.4. Управління навчально-творчою діяльністю студентів: організаційний, психолого-педагогічний та методичні аспекти. Андрагогічні підходи до управління діяльністю студентів. Інноваційні форми взаємодії викладача і студентів сучасного ЗВО: дидактичні ігри у системі управління НТД. Методи візуалізації у системі управління НТД.	4
Всього за модулем 2		18
Разом		28

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
Змістовий модуль 1.		
Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі		
1	Тема 1.1. Державна політика у сфері вищої освіти в Україні. Система діяльності закладів вищої освіти, зокрема – аграрних. Проблеми вищої школи та шляхи їх вирішення: критичний аналіз відеоматеріалів.	4
2	Тема 1.2. З історії педагогічної думки. Методи педагогіки вищої школи: сучасні обґрунтування класичних дидактичних теорій. Організація аудиторної роботи зі студентами. Роль кафедри в управлінні навчальним процесом. Композиційна структура навчального заняття відповідно до типології. Традиційна методика та інноваційні форми організації занять.	4
Всього за модулем 1		8
Змістовий модуль 2.		
Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи		
3	Тема 2.1. Методи викладання у вищій школі: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, репродуктивно-творчий, евристичний, проєктно-дослідницький. Види навчальних занять, їхні функції та	4

	класифікації. Лекція, практичне, лабораторне, семінарське заняття, індивідуальні заняття та консультації. Композиційна структура навчального заняття відповідно до типології.	
4	<p>Тема 2.2. Дидактичні засоби активізації процесу навчання (конус А. Дейла, таксономія Б. Блума, педагогічне колесо А. Керрінгтона).</p> <p>Сучасні педагогічні технології та їх класифікація. Соціально-конструктивістська, когнітивна й гуманітарна педагогіка. Концепція проблемного навчання. Теорія поетапного формування розумових дій П.Я. Гальперіна.</p> <p>Технології дистанційного навчання. Моделі змішаного навчання (за В. Кухаренком) і практика їх формування: світовий та вітчизняний досвід.</p> <p>Суб'єктно-суб'єктні взаємостосунки у навчально-виховному процесі. Активні та інтерактивні методи навчання у вищій школі. Досвід неформальної освіти у вищій школі.</p>	8
5	<p>Тема 2.3. Викладач очима студентів. Типології психолого-педагогічного образу викладача вищої школи. Самодіагностика.</p> <p>Моделі педагогічної взаємодії викладача зі студентами (за І. Юсуповим, М. Курвітс та ін.). Форми педагогічного спілкування за умов біхевіористичної, когнітивно-орієнтованої, соціолого-конструктивістської та гуманістичної освітніх підходів.</p> <p>Особливості використання викладачем лінгвістичних, паралінгвістичних і кінетичних способів впливу на аудиторію. Критерії оцінки педагогічної майстерності викладача (формальна/неформальна освіта, публічний виступ на наукових заходах). Схеми аналізу проведення навчального заняття / публічного виступу.</p>	6
6	<p>Тема 2.4. Методика організації проектної та виробничо-практичної діяльності студентів у контексті компетентнісної вищої освіти. Захист проєктів.</p>	4
Всього за модулем 2		22
Разом		30

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі		
1	Опрацювання літератури та нормативних документів з	5

	<p>пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку вищої освіти в Україні.</p> <p><i>Теоретичні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Проблеми вищої школи та шляхи їх вирішення (критичний аналіз відеоматеріалів). – Структура навчання фахівців аграрної сфери у вищій школі (у формі візуального узагальнення – схема, таблиця, інфографіка тощо). – Структура навчання фахівців галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» (есе). 	
2	<p>Добір і самостійне опрацювання джерел з історії педагогіки за вибором здобувачів освіти. Вивчення структури педагогічної системи у закладі вищої освіти з кінця ХХ століття (дидактичні посібники).</p> <p>Вивчення організаційних форм навчання, сучасні технології навчання, технології E-learning.</p> <p>Опрацювання графіків, робочих програм і навчально-методичних матеріалів, силабусів тощо за напрямом підготовки (з Інтернет-джерел).</p> <p>*** Вивчення додаткового матеріалу щодо стану студентської молоді в Україні, характеристик студентоцентрованого підходу, студентського самоврядування.</p> <p><i>Практичні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розроблення технологічної карти навчального заняття з фаху з урахуванням андрагогічних принципів. – складання інформаційної картки-силабуса обраної навчальної дисципліни. 	5
Всього за модулем 1		10
<p><i>Змістовий модуль 2.</i></p> <p>Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи</p>		
3	<p><i>Дослідницькі завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Розроблення бальної системи оцінювання діяльності студента у процесі вивчення навчальної дисципліни з фаху. – Підготовка сценарію проведення фрагменту навчального заняття перед аудиторією (міні-лекція, фрагмент практичного чи семінарського заняття). 	5
4	<p>Технології і засоби комунікації викладача і студентів у дистанційному та змішаному режимах.</p> <p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>Пошук і впровадження освітніх інновацій (за вибором) у викладацьку практику: демонстрація засобів інноваційних</p>	5

	педагогічних технологій в аудиторії / відео режимі.	
5	<i>Самодіагностика</i> як викладача (за І. Юсуповим та М. Курвітс). Опрацювання джерел щодо когнітивного, соціально-конструктивістського, біхевіористичного та гуманістичного підходів в освіті.	5
6	<i>Практичні (кейсові) завдання</i> з розроблення дидактичних ігор, засобів візуалізації навчального матеріалу, медіатекстів, спрямованих на активізацію пізнавально-творчої діяльності студентів. Підготовка контрольно-оцінювальних завдань для проведення підсумкового дидактичного квесту в аудиторії. <u>Підготовка і захист ІНДЗ</u> : фрагмент навчального заняття дисципліни з фаху (оцінюється зміст, методика проведення, мультимедійний супровід, прилюдний захист).	5
Всього за модулем 2		20
Разом		30

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання ІНДЗ (*4 год.).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: від пояснювально-ілюстративного та репродуктивного – до максимально продуктивних – проблемного, евристичного та дослідницько-пошукового.

Навчання гармонійно поєднує теоретичну й практичну складові (лекційні й практичні заняття). Передбачено, що всі форми організації навчання є практико зорієнтованими, оскільки повноцінно реалізують мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність аспірантів, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

****В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoot чи Google Meet для відеоконференцій, освітньої платформи Moodle BNAU для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань, файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання аспірантів доповнюється іншими застосунками для зворотного зв'язку: інтерактивна дошка Padlet, google-форми для опитувань, Mentimeter тощо.*

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль (усього 2).

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань за вибором аспірантів;
- виконання творчих завдань на основі перегляду медіатекстів (лекцій іноземною мовою) з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється після кожного контрольного заходу.

По завершенню 3-го семестру – залік.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі здобувачів у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті аспіранти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз медіатекстів, виконання і захист проєктів, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою критеріальною шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Показники, бал	Критерії оцінювання
«Відмінно», 5	Завдання виконано у повній мірі. Здобувач вищої освіти демонструє вміння аналізувати і оцінювати психолого-педагогічне і методичне явище, процеси, при цьому застосовує методи індукції та дедукції, узагальнення у ході аналізу конкретних ситуацій, вміє робити самостійні висновки, інтерпретувати й критично осмислювати, обґрунтувати свої твердження.
«Добре», 4	Завдання у цілому виконано на 75 % обсягу, проте є певні недоліки у виконанні роботи – ознаки неповноти, недостатньої аналітичності та критичності, фактичні помилки, недостатність розуміння опрацьованого матеріалу. Здобувач вищої освіти здебільшого виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, робити самостійні висновки.
«Задовільно», 3	Завдань виконано частково, не більше ніж на 60 %. Подаються розрізнені факти, називаються психолого-педагогічні та методичні явища, однак слабо виявлено при цьому здатність аналізувати й інтерпретувати опрацьований матеріал. Здобувач вищої освіти не повною мірою орієнтується у виявлених фактах, недостатньо обґрунтовує твердження та висновки.
«Незадовільно», 2	Здобувач вищої освіти не виконав 60 % завдання. Порушено факти, виявлено невміння аналізувати дидактико-методичні явища, факти, події, нездатність робити самостійні висновки та їх обґрунтувати.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих балів і переводиться у 100-бальну шкалу за формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем балів (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю. Відсутність на занятті без його опрацювання у формулі береться за «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення аспірантів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано / незараховано.

Оцінка «зараховано» (60-100 балів) ставиться здобувачеві вищої освіти третього рівня, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання,

передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1-59 балів) ставиться здобувачеві, який не виконав передбачених програмою завдань і не опанував навчальний матеріал, відповідно, не може продовжити навчання без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Загальний бал
Максимальний бал	15	20	15	30 (15 x 2)	20	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою (Ted-cannel) в записі.
3. Зразки друкованих медійних джерел, схематизованих навчально-методичних матеріалів і довідкових статей.
4. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
5. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter.
6. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, освітня платформа ВНАУ MOODLE.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

- аудиторного навчання: дошка аудиторна, мебльоване навчальне приміщення, комп'ютерне обладнання (ПК/ноутбук + мультимедійний проєктор), Wi-Fi.
- дистанційного: мережа Інтернет, електронні пристрої, у т.ч. персональні.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Про вищу освіту. Закон України: прийнятий 1 липня 2014 р., із змінами та доповненнями станом на 4 серпня 2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Болонская декларация. Совместная декларация министров образования Европы Болонья, 19 июня 1999 года. URL: http://arqa.kz/wp-content/uploads/2018/10/Bolonskaya_deklaraciya_1999.pdf
3. ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning. URL: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.
4. Charting the Course of Education and HIV (Education move). Paris: UNESCO Publishing, 2014. 187 p.
5. Higher education the attack of the MOOCs // The Economist. 2013. July 20th. URL: <https://donnamurdoch.net/2013/09/12/higher-education-the-attack-of-the-moocs-the-economist/>

6. Абдалова О.И., Исакова О.Ю. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе. Дистанц. и виртуал. обучение. 2014. №12. С. 50-55.
7. Азимов Э.Г. Массовые открытые онлайн-курсы в системе современного образования. Дистанц. и виртуал. обучение. 2014. № 12. С. 5.
8. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті. URL: <http://nadoest.com/innovacijni-tehnologiyi-ta-metodi-navchannya-u-profesijnij-osvy>
9. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. Право та інноваційне суспільство. 2015. №1 (4). С. 27-33.
10. Гордон Драйзен, Джаннетт Вос. Революція в навчанні. Перекл. з англ. М. Товкало. Львів : Літопис, 2011. 544 с.
11. Дем'яненко О.О. Активні форми взаємодії викладача і студентів у навчально-виховному процесі вищої школи : організаційно-методичні аспекти : Навчально-методичний посібник [для викладачів і наставників академічних груп]. О.О.Дем'яненко. Біла Церква: БНАУ, 2019. 35 с.
12. Доронина Н.Н. Организация учебного процесса в вузе с использованием активных методов обучения : методы обучения студ. в вузе. Социология образования. 2011. №3. С. 31-38.
13. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. В.В Каплінський. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
14. Кухаренко В.М. та ін. Теорія та практика змішаного навчання : монографія; за ред. В.М. Кухаренка. Харків: НТУ «ХП», 2016. 284 с.
15. Лисенко М.В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10. Лисенко Микола Владиславович; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». Київ, 2013. 16 с.
16. Нова парадигма освіти у глобальному світі URL: dlse.multycourse.com.ua/ua/print_page/module/15#1
17. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. Київ, 2013. 316 с.
18. Програма устойчивого развития на период после 2015 года Международное бюро труда. Женева, 2013. Сессия 319. С. 4. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_norm/relconf/documents/meetingdocument/wcms_221646.pdf
19. Саух П.Ю. та ін. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія; ред. П.Ю. Саух. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 443 с.
20. Теорія і методика викладання у вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання. КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І.О. Казак. Електронні текстові дані (1 файл: 1,37 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.

Додаткова література

1. Стрельніков В.Ю., Брітченко І.Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МППК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. С. 3-20.
2. Шестопалюк О.В. Інноваційні моделі навчання в діяльності вищих навчальних закладів. Теорія і практика управління соціальними системами. 2013. №3. С. 118-124.
3. Гусак П.М., Гусак Л.Є. Компетенції і компетентності у підготовці фахівця. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія : Зб. наук. праць. Випуск 43. Вінниця: Нілан ЛТД, 2015. 432 с. С. 7-11.
4. Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів. URL: <https://prometheus.org.ua/>
5. Креативність та освіта: чому це має значення. ВИЩЕ : Спільнота для навчання та викладання. URL: http://gohigher.org/creativity_and_education
6. Метод шести шляп мислення Едварда де Боно. На волне Перемен. Лучше и лучше! URL: <https://30kapel.com/metod-shesti-shlyap-myshleniya-edvarda-de-bono/>
7. Тарханова И.Ю. Интерактивные стратегии организации образовательного процесса в вузе : учеб. пос. Ярославль : Изд-во ЯГПУ, 2012. 67 с.
8. Сорочан Т.М., Скрипник М.І. Технології професійного розвитку педагогів: методичний порадник, навч.-метод. посіб.; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с.